



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye genelinde çocukların temel haklara – özellikle beslenme, barınma, eğitim, kültürel ve sosyal yaşama – erişimlerinde karşılaştıkları yoksunlukların giderek derinleştiği; bu durumun çocukların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimini olumsuz etkilediği TÜİK’in “Çocuk Sağlığı ve Yoksunluğu, 2024” araştırması ile açıkça ortaya konmuştur. Çocuk yoksulluğu sadece bir gelir eksikliği meselesi değil, aynı zamanda sosyal devletin varlık gerekçesini sorgulatacak ölçekte çok boyutlu bir yapısal sorundur. Söz konusu yoksunluklar, çocukların bugünkü yaşam kalitesini düşürdüğü gibi; gelecekteki eğitim, sağlık, istihdam ve toplumsal fırsat eşitliği açısından da nesiller arası bir dezavantaj döngüsüne yol açmaktadır. Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa’nın ilgili hükümleri çerçevesinde çocukların haklarının korunması ve sosyal adaletin sağlanması bir zorunluluktur.

Bu doğrultuda; Türkiye’de çocuk sağlığının, yoksunluğunun ve yoksulluğunun boyutlarının detaylı bir şekilde araştırılması, uluslararası verilerle karşılaştırılması, mevcut sosyal politika ve programların etkinliğinin değerlendirilmesi ile alınması gereken acil çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.


Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili
Grup Başkanvekili



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

GEREKÇE

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2024 yılı "Çocuk Sağlığı ve Yoksunluğu" araştırması, ülkemizde çocukların temel ihtiyaçlara erişiminde ciddi sorunlar yaşandığını ortaya koymuştur. Rapora göre; çocukların %23,1'i ekonomik nedenlerle düzenli olarak et, tavuk ya da balık içeren bir öğün tüketememekte, %10'u ise taze meyve ve sebze tüketiminden yoksun kalmaktadır. Ayrıca hane halklarının %80,8'i çocukları için evde ders çalışabilecek uygun bir alan olmadığını belirtmiş, %81,1'i yaşa uygun kitap, %81'i ise oyuncak bulunduramadığını ifade etmiştir. Tatil yapamayan çocukların oranı %22,2, paralı okul gezilerine katılamayanların oranı ise %18,7'dir.

Özetle, rapora göre:

- 15 yaş ve altı çocuğu olan yaklaşık her 4 aileden 1'i çocuklarının günde en az bir kez et, tavuk veya balık tüketmesini sağlayacak maddi olanaklardan yoksundur.
- Yaklaşık her 10 aileden 1'i çocuklarına yeni giysiler alamamaktadır.
- Her 10 aileden 1'i çocuklarının gün içinde taze meyve ve sebze tüketmesini sağlayamamaktadır.
- Yaklaşık her 5 aileden 1'i evden uzakta bir haftalık tatil masrafını karşılayamıyor.
- Yaklaşık her 10 aileden 1'i çocuklarına düzgün iki çift ayakkabı alamamaktadır.
- Yaklaşık her 8 aileden 1'inde çocuklar evde oynanabilecek oyuncaklara sahip değil.
- Yaklaşık her 6 aileden 1'i ise çocuklarına bisiklet, paten gibi ev dışı aktivitelerinde kullanabilecekleri gereçleri alamamaktadır.
- Yaklaşık her 5 aileden 1'i çocuklarının boş zaman aktivitelerini karşılayabilecek maddi olanağa ulaşamazken 10 aileden 1'i çocuklarının özel gün kutlamalarına bütçe bulamamaktadır.
- Yaklaşık 10 aileden 1'i çocuklarının arkadaşlarını evlerinde ağırlayamamaktadır.
- Yaklaşık her 5 aileden 1'i çocuklarının paralı okul gezilerine ve okul etkinliklerine katılmasını sağlayamazken yaklaşık 10 aileden 1'i de çocuklarına evde ders çalışabileceği uygun bir ortam sağlayamamaktadır.



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu veriler çocuklarımızın sadece ekonomik yoksunluk değil; aynı zamanda eğitim, kültür ve sosyal yaşam haklarına erişimde de ciddi sıkıntılar yaşadığını göstermektedir. Çocuk yoksulluğu bireylerin sadece bugünkü yaşam kalitesini değil; gelecekteki eğitim, sağlık ve toplumsal eşitlik imkanlarını da olumsuz etkilemektedir.

Dünya genelinde çocuk yoksulluğu, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. UNICEF ve Dünya Bankası'nın 2022 yılı verilerine göre, dünya çapında yaklaşık 333 milyon çocuk günde 2,15 ABD dolarından daha az bir gelirle yaşamını sürdürmektedir. Ayrıca, 829 milyon çocuk 3,65 ABD doları olan yoksulluk sınırının altında, 1,43 milyar çocuk ise günde 6,85 ABD dolarından daha az gelirle yaşamaktadır.

Türkiye'de ise Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) verilerine göre, çocukların %22,4'ü yoksulluk içinde büyümektedir. Bu oran, OECD ortalaması olan %12,4'ün oldukça üzerindedir ve Türkiye'yi çocuk yoksulluğu konusunda OECD ülkeleri arasında ikinci sıraya yerleştirmektedir.

Ayrıca, Türkiye'de hanelerin %15'i yoksulluk sınırının altında yaşarken tüm çocukların üçte biri yoksuldur. Bu durum, çocuk yoksulluğunun ülkemizdeki ciddiyetini ve acil müdahale gerekliliğini göstermektedir. Aynı şekilde, Sağlık Bakanlığı araştırmasında bodurluk; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %5'lerde, Türkiye genelinde ise %2 oranındadır. Öte yandan raporlara göre her dört çocuktan biri obezdir. Obezite ise sağlıksız beslenmenin yanında bir nevi tek tip beslenmeden kaynaklı bir hastalıktır.

Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Anayasa'nın 41 ve 42. maddeleri ile sosyal devlet ilkesi uyarınca çocukların yeterli beslenme, eğitim ve gelişim hakları güvence altına alınmıştır. Ancak mevcut veriler, çocuklarımızın bu haklara erişimde ciddi engellerle karşılaştığını göstermektedir.

Bir halk sağlığı sorunu olan yoksulluk, tüm bireyleri etkilemesinin yanında özellikle çocuklarda ciddi hastalıkların görülmesine neden olmaktadır. Yetersiz beslenme çocuklarda büyüme geriliğine neden olurken aynı zamanda onların bağışıklık sistemlerini de zayıflatarak hastalık risklerini artırmakta ve bir hastalık ortaya çıktığında iyileşme zorlaştırmaktadır. Geçmeyen halsizlik ve yorgunluk, bilişsel gerileme ve öğrenme güçlüğü, anemiler, raşitizm, kas zayıflıkları, diş çürükleri ve diş eti hastalıkları, saç dökülmesi, tırnak kırılmaları gibi pek çok durumun görülme sıklığı artar.



Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu çerçevede; Türkiye’de çocuk sağlığının, yoksunluğunun ve yoksulluğunun boyutlarının detaylı bir şekilde araştırılması, uluslararası verilerle karşılaştırılması, mevcut sosyal politika ve programların etkinliğinin değerlendirilmesi ile alınması gereken acil çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep etme zarureti hasıl olmuştur.